

Sygn. akt II Ca 726/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 grudnia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Agnieszka Bednarek-Moraś
Sędziowie:	SO Małgorzata Grzesik SO Robert Bury (spr.)
Protokolant:	Anna Grądzik

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 grudnia 2015 roku w S.

sprawy z powództwa Gminy M. S.

przeciwko Z. G., K. G. (1), B. G., E. G., M. G., P. G., K. G. (2)

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez powódkę Gminę M. S. od wyroku Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie z dnia 6 marca 2015 roku, sygn. akt I C 1438/14

oddala apelację.

SSO Małgorzata Grzesik SSO Agnieszka Bednarek-Moraś SSO Robert Bury (spr.)

Sygn. akt II Ca 726/15

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy Szczecin- Centrum w Szczecinie wyrokiem zaocznym z dnia 13 lutego 2015 roku w sprawie z powództwa Gminy M. S. przeciwko B. G., E. G., Z. G., M. G., P. G., K. G. (2) i K. G. (1) zasądził w ramach odpowiedzialności in solidum od pozwanych B. G., E. G., Z. G., M. G., P. G., K. G. (2) i K. G. (1) kwotę 21.998,12 z odsetkami ustawowymi, od pozwanych B. G., E. G., Z. G., M. G., P. G. - kwotę 13.166,94 zł odsetkami ustawowymi, od pozwanych B. G., E. G., Z. G. i M. G. - kwotę 3.563,92 zł z odsetkami ustawowymi. Powództwo zostało oddalone w zakresie, w jakim powódka domagała się zapłaty za używanie lokalu mieszkalnego bez tytułu prawnego po zakończeniu stosunku najmu, za okres, kiedy poszczególni pozwani byli małoletni.

Wyrok zapadł w sprawie, w której powódka domagała się od pozwanych kwoty 38.728,98 zł z odsetkami ustawowymi wskazując, że jest właścicielem lokalu mieszkalnego położonego w S. przy ul. (...), a żądana kwota stanowi odszkodowanie z tytułu bezumownego korzystania z lokalu po ustaniu stosunku najmu. Roszczenie obejmowało w stosunku do P. G., K. G. (2) i K. G. (1) okres, kiedy byli małoletni.

Sąd ustalił, że umowa najmu lokalu mieszkalnego zajmowanego przez pozwanych ustała wskutek wypowiedzenia. Pozwani nie zapłacili odszkodowania za bezumowne korzystanie z lokalu. Zaległość z tego tytułu za okres od stycznia 2011 roku do czerwca 2014 roku wyniosła 32.557,22 zł zaś skapitalizowane na dzień 10.07.2014 r. odsetki ustawowe wyniosły 6.171,76 zł, za okres od 23 czerwca 2011 r. do czerwca 2014 r. wynosi 35.165,06 zł, w tym należność główna 29.993,02 zł oraz odsetki 5.172,04 zł, zaś za okres od 12 lipca 2012 roku, do czerwca 2014 roku wynosi 21.998,12 zł, w tym należność główna 20.099,55 zł oraz odsetki w wysokości 1.898,57 zł.

Sąd przyjął, odwołując się do art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r., poz. 150 ze zmianami), że powództwo jest zasadne w całości w stosunku do pozwanych B. G., E. G., Z. G. oraz M. G., osób pełnoletnich zajmujących lokal w okresie, za jaki powódka dochodzi należności. Za częściowo nieuzasadnione uznano powództwo w stosunku P. G. oraz K. G. (1) i K. G. (2) w części obejmującej okres korzystania z lokalu, kiedy pozwani byli osobami małoletnimi. Sąd Rejonowy przyjął, że dochodzenie należności z tytułu korzystania z lokalu nieszkłanego bez tytułu prawnego od dzieci byłego najemcy za okres, kiedy osoby te były osobami małoletnimi, nie daje się pogodzić z zasadami słuszności i poczuciem sprawiedliwości i jest sprzeczne z art. 5 k.c.

Wyrok został zaskarżony apelacją w części, w odniesieniu do rozstrzygnięcia zawartego w punktach IV i VI, w zakresie oddalającym powództwo ponad kwotę 35.165,06 zł w stosunku do pozwanej P. G. oraz w zakresie oddalającym powództwo ponad kwotę 21.998,12 zł w stosunku do pozwanych K. G. (2) i K. G. (1). Zaskarżonemu wyrokowi zarzucono naruszenie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego oraz art. 688¹ § 1 Kodeksu cywilnego poprzez ich błędną wykładnię. Powódka domagał się zmiany zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie powództwa w całości także w zakresie obejmującym okres, kiedy pozwani zajmowali lokal jako osoby małoletnie. W ocenie apelującej, pozwani przebywali w spornym lokalu i z niego korzystali w okresie objętym pozwem, dali podstawę do wytoczenia powództwa, które znajduje swoje poparcie w treści art. 18 ust. 1 cytowanej ustawy w związku z art. 688¹ k.c.

Pozwani domagali się oddalenia apelacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja jest bezzasadna.

Ponowne rozpoznanie sprawy w postępowaniu apelacyjnym, wyrażające się w ponownym ustaleniu stanu faktycznego sprawy i ocenie zasadności roszczenia na podstawie prawa materialnego prowadzi do wniosków analogicznych, jak przedstawione przez Sąd I instancji. Sąd Odwoławczy przyjmuje ustalony przez Sąd Rejonowy stan faktyczny za własne ustalenia, bez konieczności ponownego jego przytaczania. Materialnoprawna ocena powództwa wyrażona przez Sąd Rejonowy wymaga zmiany.

Jedyną kwestią mającą znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy jest ustalenie, czy małoletni są zobowiązani do zapłaty odszkodowania, o jakim mowa w art. 18 ust. 1 ustawy o ochronie praw lokatorów.

W ocenie Sądu Okręgowego wyrażonej w tej sprawie, z treści art. 18 ust. 1 ustawy o ochronie praw lokatorów, wynika że do zapłaty odszkodowania zobowiązane są osoby zajmujące lokal. Dla ustalenia, że osoba „zajmuje” lokal konieczne jest przypisanie tej osobie woli wykonywania tej czynności, pozostawania, zamieszkiwania w danym lokalu. Lokal mieszkalny nie może być „zajmowany” bez woli osoby faktycznie pozostającej (mieszkającej) w tym lokalu. W odniesieniu do małoletnich nie można przypisać im woli pozostawania w danym lokalu. Z treści art. 92 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego wynika, że dziecko pozostaje aż do pełnoletności pod władzą rodzicielską, a według art. 26 § 1 k.c. miejscem zamieszkania dziecka pozostającego pod władzą rodzicielską jest miejsce zamieszkania rodziców albo tego z rodziców, któremu wyłącznie przysługuje władza rodzicielska lub któremu zostało powierzone wykonywanie władzy rodzicielskiej. Małoletniemu nie można przypisać woli pozostawania (mieszkania) w określonym miejscu, ponieważ wole tę wyrażają rodzice wykonując władzę rodzicielską. To właśnie konieczność podporządkowania się

dziecka władzy rodzicielskiej powoduje, że dziecko w zakresie miejsca zamieszkania jest bezwolne, wola rodziców decyduje o miejscu zamieszkania dziecka. Brak woli zamieszkiwania po stronie małoletniego stanowi dalej, że osoby te nie „zajmują” lokalu mieszkalnego w rozumieniu ustawy 18 ust. 1 ustawy o ochronie praw lokatorów, nie są zatem zobowiązane do zapłaty odszkodowania.

Interpretację tę wspiera argument natury celowościowej. Przyjęcie odmiennego poglądu oznaczałoby, że dzieci uzyskując pełnoletność wchodzi w dorosłe życie z długiem wynikającym z czynności (zaniechania) ich rodziców, którzy w dacie powstania tego długu zobowiązani byli jednocześnie do dostarczania dzieciom środków utrzymania. Z jednej strony rodzice zapewniając dzieciom miejsce zamieszkania wykonywaliby obowiązek alimentacyjny, z drugiej strony dzieci zobowiązane byłby do zapłaty za wykonanie przez rodziców tego obowiązku alimentacyjnego. Koszt wykonania obowiązku alimentacyjnego przez rodziców obciążałby dziecko. Interpretacja art. 18 ust. 1 ustawy o ochronie praw lokatorów prowadząca do przyjęcia, że istnieje roszczenie wobec małoletnich z tytułu bezumownego korzystania z lokalu mieszkalnego jest nie do pogodzenia z art. 133 k. r. i o.

W okresie, kiedy pozwani P. G. oraz K. G. (2) i K. G. (1) byli osobami małoletnimi, pozostawali pod władzą rodzicielską matki B. G., ich miejscem zamieszkania było miejsce zamieszkania matki. W okresie małoletności pozostając pod władzą rodzicielską nie mieli wpływu na własne miejsce zamieszkania, nie zajmowali więc lokalu. Oznacza to bezzasadność powództwa obejmującego okres, kiedy pozwani P. G. oraz K. G. (2) i K. G. (1) byli osobami małoletnimi.

Błędny jest pogląd Sądu I instancji, że dochodzenie należności z tytułu korzystania z lokalu bez tytułu prawnego od dzieci byłego najemcy za okres, kiedy osoby te były osobami małoletnimi, jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Sprzeczność roszczenia z moralnością jest zarzutem dylatoryjnym, czasowo pozbawia uprawnionego prawem materialnym ochrony prawnej. Jedynie konkretne okoliczności stanu faktycznego mogą decydować o przyjęciu takiej oceny. W konsekwencji, zmiana stanu faktycznego może powodować odmienną ocenę, więc przyjęcie, że roszczenie nie jest już sprzeczne z moralnością. Sąd Rejonowy przyjął, że część normy prawnej, w jakiej czyni dłużnikiem osoby małoletnie z tytułu bezumownego korzystania z lokalu mieszkalnego, nie obowiązuje, ponieważ jest sprzeczna z moralnością. Przyjęto, że w każdej sytuacji, kiedy roszczenie jest skierowane przeciwko małoletnim, jest sprzeczne z moralnością, abstrahując w ten sposób od okoliczności stanu faktycznego. Z zarzutu sprzeczności z zasadami współżycia społecznego uczyniono zarzut peremptoryjny. Dokonano interpretacji przepisu prawnego w oparciu o art. 5 k.c., stwierdzono, że częściowo norma prawna nie obowiązuje, ponieważ jest sprzeczna z moralnością. Właściwym tokiem jest ustalenie treści normy prawnej w oparciu o dostępne metody wykładni przepisów prawnych, jeżeli interpretacja prowadziła do wniosku, że istnieje norma prawna przewidująca roszczenie z tytułu odszkodowania za korzystanie z lokalu mieszkalnego bez tytułu prawnego w stosunku do małoletnich, to następnym etapem powinno być ustalenie, czy w okolicznościach konkretnego stanu faktycznego roszczenie takie jest zgodne z moralnością, więc rozważenie zarzutu dylatoryjnego. Wykładnia art. 18 ustawy o ochronie praw lokatorów prowadzi do wniosku, że przepis ten nie przewiduje roszczenia z tytułu odszkodowania za korzystanie z lokalu mieszkalnego bez tytułu prawnego w stosunku do małoletnich, więc dalsze rozważanie zarzutu dylatoryjnego sprzeczności roszczenia z moralnością jest oczywiście bezzasadne.

Zarzut naruszenia art. 18 ust. 1 ustawy o ochronie praw lokatorów jest bezzasadny z wyżej wskazanych przyczyn. Zarzut naruszenia art. 688¹ k.c. jest bezzasadny, ponieważ Sąd Rejonowy nie zastosował tego przepisu.

Z powyższych przyczyn apelacja podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

SSO Robert Bury (spr.) SSO Agnieszka Bednarek - Moraś SSO Małgorzata Grzesik